

ANNAM LỊCH SỰ

HÃY NÊN HÚT THUỐC LÁ JOB

MỘT NGƯỜI AI-QUỐC

của nước
AI-NHÌ-LAN : MICHAEL COLLINS

Nói đến Michael Collins, nếu có một người dân Ai-nhì-Lan (Irlande) nào nghe đến, thì họ liền bắt đầu ngang mà nói: « Ông ấy là đại anh hùng của nước tôi, cái ông mà dân tộc anh hùng thờ phụng của nước tôi đó! » Vậy đủ biết Michael Collins là người thế nào: tưởng tượng cũng đủ biết là một người có công gì to lớn với xứ Ai-nhì-Lan chứ không phải chơi.

Thật vậy, Michael Collins, hay là Mick, là một người rất nhiệt tâm về việc cứu vớt dân tộc Ai-nhì-Lan thoát khỏi vòng chuyên chế của người Anh, cách đây trên mười năm vậy.

Michael Collins sinh ngày 16 Octobre 1890 trong một cái làng nhỏ ở thành phố (Cork) thuộc xứ Ai-nhì-Lan. Thân sinh là người làm nông; trong tám người con, Michael Collins là con út.

Khi thân phụ từ trần, ông ta mới lên 7 tuổi, đến lúc thân mẫu từ trần thì mới 15 tuổi. Mẹ cói cha, mẹ cói mẹ, bảy giờ ông ta phải đi làm thuê ở nhà người khác, rồi làm việc giữ gìn tiết kiệm, kể đến làm việc trong một nhà ngân hàng Mỹ. Làm việc giỏi, được mau thăng lương, và rất lịch về việc tính toán tài chính. Ông rất ham học: tới nào cũng đi học thêm tiếng Ai-nhì-Lan, lịch sử, văn chương, những môn đó là tinh thần của tổ quốc ông. Không khi nào ông bỏ qua một chút thời giờ; đến đời mỗi buổi mai ngủ dậy độ 5, 6 giờ, không bữa nào ông không than tiếc thì giờ mà không từ miệng nói: « Ta ngủ làm mất hết thì giờ thì thôi! » — « Thì giờ là vàng bạc », câu ấy nói với ông mới thật đúng.

Học thì học, làm việc thì làm, mà trong trí ông không khi nào quên xứ Ai-nhì-Lan của ông hiện đang ở dưới quyền cai trị của người Anh. Ngoài cái lòng hoài vọng tổ quốc của ông, hình như không có gì xa lạ nữa. Bởi vậy, sang năm 1914, tại thành phố Luân-đôn, cư dân Ai-nhì-Lan có tổ chức một đội quân nghĩa dũng, ông cũng nhập đội. Những công việc cấp đặt có kỹ thuật trong đội quân nghĩa dũng ấy, đều nhờ tay ông ta giúp nhiều.

Năm 1915 trong nước Ai-nhì-Lan đã xảy ra biến cố, khi giới, dù mưu cuộc chống với nước Anh, khi ấy ông mới từ quê nước Anh mà về.

Năm 1916 ông bị chính phủ bắt bớ, vì ông có dự vào cuộc khởi loạn, nhưng sau ít lúc cũng được thả ra. Khi bấy giờ ông được làm thư ký cho một hội gọi là hội cứu giúp những gia đình của những người bị tù và những người chết trong cuộc khởi loạn.

Ít lâu sau, ông được giữ một chức trọng yếu trong hội đồng binh sự và trong đảng Dân chủ độc lập (Sinn-féin). Qua đến năm 1918 chính phủ Anh lại bắt, vì ông có diễn thuyết sát hại làm cách mạng, nhưng sau cũng được thả.

Sở tiền dự định về việc chi tiêu trong năm 1932 cho Nam-triêu

(Tiếp theo)

III. - Cấp cho Hoàng-tộc

Sở tiền cấp cho hoàng-tộc là một trăm nghìn, một trăm năm mươi bảy đồng (100.157\$). Số tiền ấy chia ra cho các bà Sinh bà Dịch, mỗi bà: mười hai nghìn đồng (12.000\$), và phụ cấp thêm bốn nghìn một trăm đồng (4100\$) để tiêu về việc bắt thươg; 88 công tòn, mỗi người ba mươi tám đồng, bốn giac (38\$10); và 4 người thích lý, mỗi người: mười hai đồng, tám giac bốn xu (12\$4).

IV. - Cấp cho các quan văn võ

Sở tiền cấp cho các quan văn võ, người là tư người lính cho đến bậc thượng thư là một triệu, bốn trăm mười bảy ngàn năm trăm bảy mươi ba đồng (1.417.573\$), tức hai phần ba của số tiền cấp cho Nam-triêu.

Quan văn

Một viên thượng thư tòng thất phẩm lãnh được bốn nghìn đồng (4.000\$), và phụ cấp một nghìn tám trăm đồng (1.800\$), thành ra mỗi tháng lãnh được bốn trăm tám mươi đồng (480\$);

Một viên tòng đốc tòng nhị phẩm lãnh được ba nghìn đồng (3.000\$) và phụ cấp tám trăm đồng (800\$), thành ra mỗi tháng lãnh được ba trăm mười sáu đồng (316\$); một viên sát tòng tam phẩm lãnh được một nghìn, tám trăm đồng (1800\$), và phụ cấp bảy trăm đồng (700\$), thành ra mỗi tháng lãnh được hai trăm tám mươi đồng (280\$); một viên thư phi nhất phẩm tòng nhị phẩm lãnh được ba nghìn đồng (3.000\$) và phụ cấp tám trăm đồng (800\$), thành ra mỗi tháng lãnh được ba trăm mười sáu đồng (316\$), tuy theo bang.

Quan võ

Hiện có một trăm năm mươi hai viên quan võ, và một viên Đô thống tòng thất phẩm cai quản. Mỗi viên ấy lãnh được một trăm bốn mươi nghìn, bảy trăm bảy mươi đồng (101.707\$). Riêng ở Huế có chín mươi, và cả quân một đội lính là chín trăm năm mươi người; ngoài là mỗi một viên quan võ chỉ cai quản mười người lính.

Hiện có một trăm ba mươi hai viên mục lãnh được ba mươi lăm nghìn, một trăm bảy mươi ba đồng (35.173\$), tại tỉnh thần binh, lính giã, lính lệ có đến hai nghìn, bảy trăm bốn mươi lăm người. Số lính này lãnh được một trăm năm mươi sáu nghìn, ba trăm sáu mươi đồng (156.360\$). Riêng tỉnh một tên lính giã lãnh mỗi tháng được bảy đồng rưỡi (7\$50) lính lệ sáu đồng (6\$00). Lại có 30 người lính nhạc (musicien) và 30 lính khiêu vũ (danseurs).

Lính ở các trạm

Nào là trạm mục, đội trạm, tá địch lính trạm, lính chuồng được một trăm sáu nghìn, chín trăm mười một đồng (106.911\$).

(Còn nữa)

Trung - kỳ nhân - dân đại biểu viện

Kỳ Hội - đồng thường niên năm 1932

BIÊN BẢN

Ngày 1er Septembre 1932

(Buổi mai)

Theo nghị định quan Khâm-sứ Trung Kỳ số 2570 ngày 12 Aout 1932, đúng 9 giờ sáng ngày 1er Septembre 1932, các Nhân dân Đại biểu là tỵ tại trong nhà Việc ở đường Jules Ferry Huế.

Quan Khâm-sứ Chatelet đọc bài diễn văn khai hội; ông Viện-trưởng Nguyễn-Trác đọc bài diễn văn của Viện, kể đến quan Khâm-sứ trả lời bài diễn văn của Viện. (Bài bài diễn văn đã đăng trong mấy số trước).

Đúng 11 giờ, xong lễ khai hội.

(Buổi chiều)

Đúng 14 giờ rưỡi, các ông Đại-biểu là tỵ, hiện diện được 34 ông; còn sáu ông khiếm: các Nguyễn - tư - Kiem, Nguyễn thành-Huân, Đinh doãn-Sắc, Mỹ, Mohr và Hán-Dương; còn ông Trần-huy-Mai ở Vinh đã có đưa giấy từ chức, nhưng chưa kịp bàn người thay.

Ông Viện-trưởng Nguyễn-Trác đọc tờ trình quan Khâm-sứ ngày 19 tháng 7 năm 1932 và việc xin cử 12 ông Đại-biểu (mỗi tỉnh một ông) thay một viện đi nghinh giá ở Tourane, và xin vào cung yết trong nội, để tỏ lòng thành kính của Viện Dân biểu đối với đấng Quốc-trưởng.

Ông Nguyễn-đức-Lý bàn xin cho cả anh em toàn Viện được vào cung yết trong nội; còn việc đi nghinh giá ở Tourane, thời cử 7 ông Tự-sự đi thay một số viện.

Các ông Đại-biểu đều đồng ý với lời bàn của ông Nguyễn-đức-Lý, và nhờ ông Viện-trưởng làm giấy trình lại việc ấy với Chánh-Phủ.

Ông Viện-trưởng lại trình Hội-dồng về việc dân hai tỉnh Phan-lạng Phan-Thiết bị nạn lụt bão ngày 4 tháng Mai năm nay. Các ông Đại-biểu đều tỏ lòng cảm động và có quyền giúp đỡ người ít nhiều, cộng được số tiền 74\$00, giao cho ông Nguyễn-văn-Ngô (Dân-biểu Phan-Thiết), và ông Nguyễn-bình-Huân (Dân-biểu Phan-lạng) chuyên giao cho Hội-dồng cứu tế ở Huế, để chia cấp cho nạn dân hai tỉnh. Ông Viện-trưởng xin Hội-dồng ban cử hai viên đại biểu thực thụ và hai viên dự khuyết đi dự Đại hội đồng kinh tế tại chính Đông-Pháp.

Ông Phạm-văn-Quảng xin phép đọc tờ trình kế hoạch công việc của ông, và ông Đinh-doãn-Sắc đã làm ở Tourane Hội đồng năm ngoài để Viện được rõ. Ông Phạm-văn-Quảng đọc tờ trình xong, ông Viện-trưởng Nguyễn-Trác xin Hội-dồng đương đầu phiếu cho ông đi dự Thượng-Hội-dồng, lấy có bản nhiều công việc.

Buổi chiều có ông Gauthier, đại diện Chính-phủ Hải-hộ ông Hoàng-quang-Dịch đại diện chính phủ Nam-triêu đến Viện. Đúng 4 giờ, Hội-dồng bắt đầu bỏ phiếu cử hai ông Đại-biểu thực thụ đi dự Thượng-Hội-dồng kinh tế tại-chính Đông-Pháp.

Lần thứ nhất, ông Huỳnh Hào được trúng cử. Lần thứ hai, ông Ung Du được trúng cử.

Ông Huỳnh Hào và ông Ung Du đứng dậy cảm ơn toàn Viện đã có lòng tin cậy.

Ông Viện trưởng xin Hội đồng cử các Tiểu ban để xét các vấn đề của Chính phủ giao tới.

(Còn nữa)

KHO CHUYỀN...

Chiều (thứ bảy 8-10-32) độ chừng 20 người lính đạo binh pháo thủ thuộc địa (thứ năm) ở Saigon ngồi xe hơi đi xem chấp bồng dật tại hội cũ-lạc của thủy lục quân, thời rã rã giữa đường chiếc xe ấy lại chạm nhúm một chiếc xe điện: 13 người bị thương.

Tại tỉnh Thanh-Hóa có cô huyện Hài thủy con mình thì hỏng Sơ học gần lược, tức mình đem gia đình tới đánh thủy giáo loại bị thương tích, và gây hỉ một ngón tay út.

Một người sếp pho giả làm lính kin đứng tại hàng Chamer (Saigon) để « gụ gụ » những người qua lại, vừa rồi đã bị thộp.

Chiều 29 9 33 chuyến xe lửa Nha-trang - Saigon chạy độ còn 3 cây số nữa thì đến Diên-hóa, rồi bị trật bánh: 1 người bị thương nặng, chó xuống nhà thương được vài giờ thì chết. Người ấy là Nguyễn-văn-tho.

Ông Nguyễn-văn-Huyt Hội-dồng Quân-hội Nam-kỳ là một nhà đại tư bản ở Ba-dung, Trà-vinh vì nạn kinh tế mà vừa rồi mới tự tử.

Nội trong tháng Octobre này, có lần thì qua tháng Novembre, Thái tử nước Lào là Savang se trở về nước.

Thái tử Savang, trưởng nam của vua Sisavang fong, sẽ kế vị cha và sẽ là một ông vua tân thời.

Thái tử Savang đậu luật khoa cử nhân và có bằng cấp khoa học, Luật lý và Chánh-trí (diplôme des Sciences Morales et politiques).

Một đấng, cảnh sát Hồng mao bị được ở An - độ một nhà máy vô tuyền điện của dân cách mạng. Xét ra, bắt bốn, người. Trong đó có cháu của một vị quan tòa Thượng thẩm. Cháu của vị quan tòa này đã đi du học bên Mỹ, học được nghề hay gì, về để giúp ích cho cuộc hoạt động của đảng Gandhi vậy.

Ellison, một người ở Đức mới về đã được một cái máy nhỏ có cánh giống như chim, để dùng cho mỗi người bay được như chim. Ông thí nghiệm nhiều lần, thấy kết quả tốt lắm.

QUA THÈ

Làm ăn nơi nước độc mà uống thuốc Bạch ứng của Hắt-ngọc-đường thì không sinh ra bệnh gì.

Cây có tốt thì quả mới tươi

Đàn bà cũng vậy, có thai thè nạo cũng phải dùng thuốc

Thiên-kim-an-thai

H I E U

THAM-THIÊN-ĐƯỜNG

không những đẻ con béo tốt mà lại khỏi chứng mẹ ghè con sai. . .

mỗi hộp 1\$00

Thuốc hoàn toàn trước kia đóng trong lon, bây giờ vào chai cả, khỏi phải sợ hư, mốc.

CÔNG KHỔ NĂM NĂM

Hiện báo-chức Tây của người Nam ta là ông PHAM-DOÂN-BIỆM ở Đà-Nẵng, năm năm nay chuyên cần nghiên cứu, chế tạo theo cách Tây các món thuốc chữa bệnh cho người Nam mình. Hiện đã ra được hơn mười món thuốc, món nào món nấy thí nghiệm đi lại hết sức công hiệu và có nhiều quan đốc-tơ Tây với nhiều lương-y Việt-Nam đã nhận là có công tiện hoàn toàn, sẽ giúp ích cho đồng-bào ta nhiều lắm.

Nay mới phát - minh 6 món:

- 1 - Thuốc Hóa-dâm-chỉ-khải P. D. D. (thuốc hoàn trị ho), mỗi ve 0\$00.
- 2 - Thuốc Lập-chỉ-phát-lãnh-tân P. D. D. (thuốc cảm), mỗi gói 0.10
- 3 - Thuốc Giải-hại-lộc P. D. D. (vừa lọc máu vừa bồi), mỗi chai 1.20
- 4 - Thuốc nóng lạnh trẻ con P. D. D. mỗi gói 0.20
- 5 - Thuốc sản trẻ con P. D. D. mỗi gói 0.20
- 6 - Thuốc đau bụng trẻ con P. D. D. mỗi gói 0.30

Mua buôn, làm đại-lý, gửi thư cho:

M. VIỆN-ĐỀ
HIỆU KHUYNH-ĐIỆP

GIẤY NƠI: 87 GIẤY TIẾP TẬT: VIENDE - Huế

HÁN-VIỆT-TỪ-ĐIỂN

Tác giả: ĐÀO-DUY-ANH
(Dictionnaire Sino-Annamite)
6.000 chữ - 40.000 lời
Ba (thứ chữ): HÁN, VIỆT, PHÁP

ĐỘC-NHẬT VÔ-NHỊ
trong kho sách quốc-dân

Tiền bộ 2 quyển
ĐẶC-GIA: 5\$80

(Thứ 15 decembre 1932) ở Huế, mỗi bộ bán (thứ định giá: 7\$2.000)
QUAN HẢI TÔNG THƯ

H. H.

AI ĐỪNG KHÔNG KHỎI?
THUỐC LY - NAM-SAO
XIN HOÀN TIỀN LẠI!

Thuốc này của YECIOURINE chủ nhà thuốc NGŨ-TINH DƯỢC-PHƯƠNG chế, chuyên trị: bệnh huyết, đại-tiền đi vệ, chất như óc cá, gan lỵ, ra toàn huyết, hoặc đi ra trắng, đỏ, đen, hôi thối khó chịu, chỉ dùng thuốc « LY NAM SAO », một hai ve, nặng lắm chỉ dùng đến 6 ve là khỏi hẳn, mỗi ve 0\$30. Nếu để lâu hoặc dùng lầm chất thuốc có thuốc phiện thì sẽ biến chứng cam - khảm-ly, ngộ-sắc-ly, thì rất khó trị. (người nghèo không tiền dùng thuốc, bản biện miễn không làm phước) Bệnh này thường mắc vào khoảng cuối hạ sang thu, xin hỏi tại Tổng-Đại-Thay nhà thuốc « NAM-SAO » tức là **SINH-HUY**
44, Marchal Foch, 44, VINH
Khắp các tỉnh của nhiều đại-lý

THUỐC TRỪ-TUYẾT-BẠCH-THUẬN-TRONG

sán XƠ MÍT (TENIA)

rất thần diệu để trị các bệnh sán. Ai dùng không hay có viết thư nói, chúng tôi xin trả tiền lại. Ai đơn lần phát dưng sán. Mỗi hộp 0\$20. Chẳng tới lại có bản thuốc trị sán các chứng đau răng, giá trị đơn giản có thể gọi gọi 0\$20 - Thuốc chống sán (chỉ trị sán) chỉ dùng có 0\$20 cách dùng rất đơn - thư từ menadit đi gửi cho:

M. Nguyễn-trung-Thâm
Quảng-xá - Đông-hới

Gửi xin giới thiệu cùng chị em Mi-Siam Việt-Nam

Tôi lấy làm hân hạnh được biết chị em và em ruột lòng giúp chị em. Chị em biết tôi thì sẽ tin vào hàng gia đình sẽ giàu. Đa số, lâu lâu, lại không làm hết việc ở quê của chị em, đâu đó hàng hay đồ vật, không làm một hai lần tay rước rước của chị em. Tôi là người Việt-Nam sau phải giúp người Nam Việt.

SAVON VERT-NAM 72%

Phú-xuân Học-hiệu
94 - Đường Gia-hội - 94 HUẾ
NGÀY TỰ TRƯỞNG:
15 Septembre 1932
Cá độ của lập-vụ học từ nay năm đầu tay nhất, và Course de Perfectionnement để cho những trí tuệ bằng vậ-học rồi.
Trong năm 1932:
C. E. Pham-văn-Đi 17, 750 đ
C. E. Pham-văn-Đi 17, 750 đ

